

12 januari 2015

De Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk van de Stichting Beheer & Toezicht i.z. Seksueel Misbruik in de R.-K. Kerk in Nederland, verder ook: de Klachtencommissie, geeft op grond van de Procedure Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk (verder ook: de Procedure) het volgende advies inzake de klacht van:

[naam],
geboren op [datum],
wonende te [plaats],
hierna te noemen: klager,
juridisch adviseur: mr. T.A. Hekster, advocaat te Utrecht

tegen:

[naam],
geboren op [datum],
de persoon over wie geklaagd wordt,
hierna ook te noemen: aangeklaagde,
tot 1993 lid van Congregatie van de Broeders van Huijbergen.

1. De procedure

1.1 Het klaagschrift is door de griffie van de Klachtencommissie ontvangen op 26 juni 2014.

1.2 Op 29 augustus 2014 is bij de griffie een inhoudelijke reactie op het klaagschrift namens aangeklaagde ingekomen van broeder [naam], Algemene Overste van de Congregatie van de Broeders van Huijbergen.

1.3 Op 6 november 2014 heeft te Utrecht een zitting van de Klachtencommissie achter gesloten deuren plaatsgevonden, waarbij de Klachtencommissie was samengesteld uit de onder aan dit advies te noemen leden.

Klager is verschenen en hij heeft zijn standpunt toegelicht. Klager werd bijgestaan door zijn juridisch adviseur mr. Hekster voornoemd.

Namens aangeklaagde is verschenen broeder [overste] voornoemd.

1.4 Op 24 november 2014 is op verzoek van de Klachtencommissie aanvullende informatie van broeder [overste] binnengekomen.

1.5 Op 8 december 2014 is namens klager een reactie van mr. Hekster op genoemde stukken van broeder [overste] ontvangen, alsmede een reactie van klager zelf.

2. De klacht (zakelijk weergegeven)

2.1. Klager stelt dat hij eenmalig door aangeklaagde seksueel is misbruikt, althans dat er eenmalig sprake is geweest van seksuele intimidatie van de zijde van aangeklaagde.

Klager heeft daartoe aangevoerd dat hij basisonderwijs heeft gevolgd aan de [naam] school in [plaats] en dat aangeklaagde in de tweede of de derde klas zijn onderwijzer is geweest, derhalve in het schooljaar 1967/1968 dan wel in het schooljaar 1968/1969. Klager ging altijd tussen de middag naar huis om te lunchen. Eens vroeg aangeklaagde aan klager of hij wilde helpen om na de les de tafels en stoelen recht te zetten. De andere leerlingen verlieten de klas. Aangeklaagde leidde klager vervolgens naar een hoek van de klas. Klager weet zich de situatie goed te herinneren. In die hoek was een bovenlicht, geen deur, waardoor je vanuit de gang goed in de klas kon kijken. Aangeklaagde deed vervolgens nog even snel een kastdeur open, waardoor het directe zicht vanuit de gang de klas in ontnomen werd. Daarna pakte aangeklaagde beide handen van klager vast en vouwde deze met de handpalmen naar boven, legde zijn duimen daarin en kneep in de handen van klager. Klager merkte dat aangeklaagde zenuwachtig naar voren boog om door het bovenlicht in de gaten te houden of er niemand aankwam in de gang. Aangeklaagde praatte op fluisterende toon over zaken als hoe het thuis ging. Klager onderging deze gebeurtenis als vervelend en verwarrend. Klager durfde zich niet te verroeren en wachtte tot het voorbij zou zijn. Bij herhaling heeft klager gezegd dat hij naar huis moest, dat zijn moeder zich zorgen zou maken en zou vragen waarom hij niet op tijd was voor de lunch. Op een gegeven moment is klager losgekomen uit deze situatie. Bij thuiskomst heeft klager de reden van het later thuiskomen niet aan zijn moeder durven vertellen.

De seksuele component bestaat volgens klager hierin dat aangeklaagde de intentie had om klager te misbruiken. Door later ondergaan misbruik door zijn heerom herkent klager, achteraf, dit gevoel.

Zowel ter zitting als in haar latere reactie van 8 december 2014 heeft mr. Hekster gesteld dat zij op de hoogte is van het uitgangspunt van de Klachtencommissie ten aanzien van artikel 1.3 van de Procedure, namelijk dat bepalend is of de toenadering door een ander objectief bezien en redelijkerwijs kan worden geduid als een ongewenste, seksueel getinte toenadering. Dat hiervan in de onderhavige zaak inderdaad sprake is, moge volgens mr. Hekster blijken uit een aantal voorbeelden van genoemde toenaderingen zoals die worden geformuleerd door de Rijksoverheid, waarbij ook het vastpakken en de doorgang versperren worden beschouwd als ongewenst en seksueel getint.

2.2 Klager heeft steunbewijs overgelegd. Klager had zulks al eerder willen doen wanneer hem bekend was geweest dat een andere klacht tegen dezelfde aangeklaagde was ingediend. Dit is hem pas tijdens een gesprek met broeder [overste] gebleken in de zomer van 2013. Aangeklaagde is in die zaak op de zitting verschenen en heeft het ten laste gelegde toegegeven, waarna de toenmalig Beoordelings- en AdviesCommissie (hierna BAC) op 14 februari 2011 de klacht gegrond heeft verklaard. Klager heeft ter zitting gesteld dat hij de reactie van broeder [overste] afwerend vindt. Nu aangeklaagde nog in leven is, heeft klager ter zitting verzocht om een persoonlijke reactie van aangeklaagde op de klacht. De Klachtencommissie heeft vervolgens broeder [overste] gevraagd aangeklaagde hierom te verzoeken.

Klager heeft eveneens een verklaring van zijn echtgenote overgelegd, waarin zij verklaart dat klager al in 1964 heeft verteld over het misbruik.

2.3 Klager is eveneens door een heerom seksueel misbruikt. Als gevolg van beide gebeurtenissen heeft klager een verstoord beeld ontwikkeld van volwassenen. Daarnaast is zowel zijn seksuele ontwikkeling als ook zijn niet-seksuele ontwikkeling negatief beïnvloed door het misbruik. Klager zakte af naar de MAVO-niveau en heeft geprobeerd een beroepsopleiding te volgen. Klager ondervond veel psychische problemen, die vooral uit

dwangmatig handelen bestonden. Op nog jonge leeftijd werd klager door de huisarts naar een therapeut verwezen. Door de reactie van zijn vader vol onbegrip heeft klager deze verwijzing naast zich neergelegd. Lange tijd leefde klager aan de onderkant van de maatschappij. Pas na de therapie die klager eind jaren tachtig is gaan volgen, kwam er weer structuur in zijn leven. Via avondonderwijs behaalde hij zijn Vwo-diploma en leerde hij zijn huidige vrouw kennen. Ook wat werk betreft ging het beter. Klager heeft altijd moeite gehouden met gezagsverhoudingen. Twee jaar geleden leidde dit tot ontslag en klager is momenteel nog werkloos.

2.4 De klacht van klager heeft als doel het scheppen van algehele openheid om inzicht te geven in de omvang van de gevolgen van het misbruik voor de slachtoffers. Klager wil bovendien weten hoe de Congregatie heeft gehandeld in deze zaak. Volgens klager had recidief bij aangeklaagde voorkomen kunnen worden, wanneer destijds de juiste maatregelen waren genomen en aangeklaagde niet nogmaals voor een volle klas met kinderen was gezet. Klager wenst erkenning van hetgeen hem is overkomen en genoegdoening.

3. De reactie (zakelijk weergegeven)

3.1 Broeder [overste] heeft namens aangeklaagde schriftelijk gereageerd en is ter zitting verschenen. Volgens broeder [overste] heeft een schriftelijke poging om antwoord te krijgen van aangeklaagde niets opgeleverd.

Ter zitting van 6 november 2014 is broeder [overste] door de Klachtencommissie verzocht om aangeklaagde te bezoeken en te confronteren met de klacht. Broeder [overste] heeft op 19 november 2014 met zijn medebroeder [naam] aangeklaagde bezocht. Op de vraag of aangeklaagde zich klager kon herinneren, kon aangeklaagde geen duidelijk antwoord geven. Ten aanzien van de klacht heeft aangeklaagde gesteld dat het gebruikelijk was dat na de lessen leerlingen hielpen om bankjes recht te zetten, boekjes te verzamelen en in de kast te bergen. Daartoe is een geopende kast noodzakelijk, aldus aangeklaagde. Dat aangeklaagde een leerling benaderd zou hebben, zoals in de klacht omschreven, wordt door aangeklaagde ontkend en als bijzonder pijnlijk ervaren.

3.2 Het is broeder [overste] bekend dat aangeklaagde eerder is aangeklaagd voor een incident in [plaats]. Of het bestuur van de Congregatie destijds op de hoogte was, is niet uit de archieven te achterhalen. Het is mogelijk dat de mutatie naar [plaats] samenhangt met de eerdere klacht. Overtredingen werden volgens broeder [overste] allereerst gezien als schandelijke overtredingen van de gelofte van zuiverheid. In de jaren vijftig werd niet gedacht aan seksuele geaardheid van de dader en evenmin aan de psychische schade voor het jonge kind. De overplaatsing op zich moest de dwalende broeder tot inzicht brengen.

Eveneens op verzoek van de Klachtencommissie heeft broeder [overste] na de zitting van 6 november 2014 nader onderzoek gedaan naar de omstandigheden waaronder de verplaatsingen van aangeklaagde hebben plaatsgevonden. Broeder [overste] heeft geconcludeerd dat in de archieven geen informatie is te vinden die de klacht van klager kan bevestigen.

3.3 De beoordeling of de klacht al dan niet als seksueel misbruik in de zin van de Procedure moet worden aangemerkt, laat de broeder over ter beoordeling aan de Klachtencommissie. Namens de Congregatie biedt de broeder zijn oprechte verontschuldiging aan, nu klager een dergelijke verwarrende ervaring heeft opgedaan die een nadelige invloed op zijn verdere ontwikkeling heeft nagelaten.

4. De beoordeling

4.1. Volgens de Procedure moet onder seksueel misbruik worden verstaan iedere gedraging waarbij iemand onder dwang of in een afhankelijkheidsrelatie seksuele handelingen moet verrichten ofwel ondergaan ofwel daarvan toeschouwer moet zijn, dan wel seksueel getinte toenaderingen of uitlatingen in welke vorm dan ook moet dulden. Onder dwang wordt onder meer begrepen: fysiek geweld of dreiging daarmee, psychische druk, intimidatie en/of chantage. Verder wordt onder seksueel misbruik ook verstaan het maken van seksueel getint beeldmateriaal van iemand en het gebruiken en doorgeven daarvan.

4.2 De Klachtencommissie zal, alvorens aan een inhoudelijke beoordeling toe te komen, eerst de vraag moeten beantwoorden of de gestelde gedragingen vallen onder de definitie van seksueel misbruik als bedoeld in artikel 1.3 van de Procedure. Klager heeft verklaard dat aangeklaagde hem naar een hoekje van de klas heeft geleid, waar aangeklaagde ervoor heeft gezorgd dat hij niet kon worden bespied en dat aangeklaagde de handen van klager heeft gepakt, terwijl hij op zacht fluisterende toon tegen hem sprak. Klager heeft verklaard dat hij meerdere keren heeft gezegd, dat hij snel naar huis moest, maar dat hij door aangeklaagde hierin werd belet.

4.3 Naar het oordeel van de Klachtencommissie is de vrije doorgang ontzeggen en uit het zicht iemand aanraken niet helemaal onschuldig en niet voorzichtig naar het kind toe. De Klachtencommissie acht het denkbaar dat de omschreven gedragingen voorbereiding waren voor door aangeklaagde voorgenomen seksueel misbruik, maar dat hij zich juist op dat moment beheerst heeft of het misbruik niet heeft aangedurfd. De Klachtencommissie is echter van oordeel dat deze gedragingen van aangeklaagde op zich, naar objectieve maatstaven gemeten, niet kunnen worden geduid als seksueel getinte gedragingen en derhalve niet gekwalificeerd kunnen worden als seksueel misbruik in de zin van de Procedure.

4.4 De Klachtencommissie gaat ervan uit dat de inspanningen van broeder [overste] om aangeklaagde te bezoeken, bekend te maken met de klacht en de reactie van aangeklaagde op het gebeurde weer te geven, ertoe hebben bijgedragen om het wantrouwen in de Congregatie weg te nemen. Daarbij heeft broeder [overste] namens de Congregatie verontschuldigen aangeboden. Aangezien de handelingen van aangeklaagde echter niet vallen binnen de omschrijving van seksueel misbruik in de zin van de Procedure, kan de klacht niet gegrond worden verklaard.

4.5 Ten slotte heeft de Klachtencommissie broeder [overste] op 10 december 2014 de reactie van mr. Hekster en van klager doen toekomen met het verzoek deze reacties aan aangeklaagde kenbaar te maken.

5. Het advies

De Klachtencommissie adviseert de Algemeen Overste van de Congregatie van de Broeders van Huijbergen de klacht niet gegrond te verklaren.

Dit advies is vastgesteld op 12 januari 2015 door mr. M.D.J. van Reenen-Stroebel, voorzitter, mr. F.A.A. Duynstee en drs. Th.M. Bronzwaer, leden, bijgestaan door mr. I.C.T.M. Jongens-Manders, griffier, en is ondertekend door de voorzitter.

Tegen dit advies is geen hoger beroep mogelijk. Wel bestaat voor klager en de (gemachtigde van de) kerkelijke gezagsdrager ingevolge artikel 20 van de Procedure de mogelijkheid binnen twee weken na ontvangst van dit advies schriftelijk bezwaar in te dienen indien er naar zijn of haar oordeel een algemeen beginsel van behoorlijke klachtbehandeling is geschonden.

Op grond van artikel 18.5 van de Procedure wordt dit advies binnen twee weken nadat het is vastgesteld bij aangetekend schrijven aan de kerkelijk gezagsdrager en aan klager verzonden.

Op grond van artikel 21.1 van de Procedure stelt de kerkelijk gezagsdrager binnen dertig dagen na ontvangst van dit advies klager schriftelijk en gemotiveerd op de hoogte van de beslissing die hij naar aanleiding van dit advies heeft genomen.

Op grond van artikel 21.3 van de Procedure geeft de kerkelijk gezagsdrager daarbij de mogelijkheden van bezwaar en beroep aan.

Op grond van artikel 21.4 van de Procedure ontvangt de Klachtencommissie een afschrift van de beslissing van de kerkelijk gezagsdrager.